

بیماری های مشترک انسان و حیوان» گروهی از بیماری های عفونی هستند که به طور طبیعی از حیوان به انسان منتقل می شوند. مهم ترین خطر انتقال از طریق تماس مستقیم یا غیرمستقیم با حیوان، فرآورده ها (گوشت، شیر، تخم مرغ و ...) و محیط زندگی آنها وجود دارد.

تب مالت

بروسلوز یا تب مالت یکی از مهم ترین و رایج ترین بیماری های مشترک انسان و دام است که بارزترین علامت آن تب شدید است. این بیماری نخستین بار در قرن 18 به وسیله دانشمندی به نام بروس شناسایی شد و از آنجا که تحقیقات اولین بار روی گروهی از سربازان در جزیره مالت انجام گرفت، بیماری به تب مالت شهرت یافت. گاو، گوسفند، بز، خوک و سگ می توانند عامل بیماری باشند که در همه موارد قابل سرایت به انسان است.

آنفلوآنزای پرندگان

ویروس انواع آنفلوآنزای پرندگان مانند (2N9(AH), 9N7(AH, N)5AH) و دیگر حیوانات از جمله ویروس (1N1AH) و (2N3H) می تواند زمینه ساز بیماری های عفونی در انسان شود. در بیشتر موارد ابتلا از طریق تماس مستقیم با حیوان یا محیط آلوده ایجاد می شود .

همچنین هیچ منبع علمی تا به حال انتقال ویروس آنفلوآنزای پرندگان یا دیگر حیوانات را از طریق مواد غذایی که به شکل درست طبخ شده اند تایید نمی کند. تظاهرات این بیماری می تواند از ورم خفیف ملتحمه (قرمزی غشای چشم) به ذات الریه شدید برسد که اغلب اوقات فوت بیمار را در پی دارد. بیشتر موارد ابتلای انسان به عفونت (1N5AH) و (9N1AH) ناشی از تماس مستقیم یا غیرمستقیم پرندگان زنده آلوده یا اجساد آنهاست. از همین رو مقابله با بیماری های حیوانات برای کاهش خطر بیماری در انسان ضروری است.

به دلیل محیط گسترده و بسیار متعدد پرندگان آبی در زیستگاه مختلف، ریشه کن شدن ویروس های عامل آنفلوآنزا غیر ممکن است که ضرورت دارد مراقبت ها و آموزش های لازم در مورد تماس با این حیوانات در جامعه آموزش داده شود تا احتمال انتقال بیماری کاهش یابد.

تب های خونریزی دهنده

تب خونریزی دهنده نوعی بیماری حاد ناشی از ویروس های مختلف است که از طریق پشه ها یا حیوانات دیگر به انسان منتقل می شود. تب کریمه کنگو و امولا مهم ترین موارد انتقال بیماری از طریق حیوانات هستند.

تب کریمه کنگو

ویروس تب کریمه کنگو (FHCC) عامل بیماری ویروسی بسیار حاد و خطرناکی است که احتمال فوت ناشی از آن به 40 درصد

می‌رسد. ویروس عموماً از طریق کهنه ناقل یا تماس با خون و بافت بدن دام‌های آلوده به انسان منتقل می‌شود. البته ابتلای بین انسانی نیز از طریق تماس مستقیم با خون و ترشحات بدن بیمار امکان‌پذیر است. هیچ واکسنی برای مقابله با تب کریمه‌کنگو برای انسان و حیوان وجود ندارد.

ابولا

بیماری ویروسی ابولا که به آن تب خونریزی‌دهنده ابولا نیز گفته می‌شود، بیماری‌بخیمی است که معمولاً سبب مرگ انسان در 50 درصد موارد می‌شود که شیوع آن در بعضی موارد تا 90 درصد نیز گزارش شده بود. ویروس این بیماری از طریق حیوانات وحشی به انسان منتقل می‌شود و سپس در جمعیت انسانی تکثیر می‌یابد. نخستین شیوع ابولا در روستاهای دور افتاده آفریقای مرکزی، نزدیک جنگل‌های استوایی رخ داد اما به تدریج به غرب آفریقا و مناطق دیگر نیز رسید. هنوز درمان قطعی این بیماری شناخته نشده و مهم‌ترین اقدام پیشگیری و کنترل بیماری در جوامع است.

هاری

بیماری هاری یک التهاب مغزی حاد و غالباً کشنده است که با علائم احساس دلهره، سردرد، تب، بی‌قراری و تغییرات مبهم و حسی در ناحیه‌های گاز گرفته شده بدن همراه خواهد بود. هیجان و ترس از جریان هوا نیز شایع است و نشانه‌های بیماری به تدریج فرد را به فلج خفیف یا کامل می‌رساند. اغلب اوقات فلج دستگاه تنفسی عامل مرگ محسوب می‌شود. اگرچه امروزه بیماری در کشورهایمانند فرانسه ریشه‌کن شده اما در بعضی جوامع به دلیل قاچاق حیوانات جای نگرانی دارد.

توکسوپلاسموز

مهم‌ترین ناقل بیماری توکسوپلاسموز به انسان گربه است که این بیماری برای خانم‌های باردار بسیار خطرناک خواهد بود. گرچه معمولاً علائم ابتلای انسانی خفیف و جزئی است اما در مورد خانم‌های باردار می‌تواند با تب، سردرد، درد گلو، دردهای عضلانی و ... همراه باشد. متأسفانه بیماری برای جنین خطر آفرین است و معمولاً منجر به سقط می‌شود.

جلوگیری از انتقال بیماری از حیوان به انسان

شیوه‌های انتقال بیماری از حیوان به انسان متعدد هستند. در بعضی موارد بیماری از طریق تماس فیزیکی و نوازش حیوان منتقل می‌شود. آلودگی مواد غذایی و تماس انگشتان و دهان به محیط آلوده توسط حیوان بیمار نیز موجب سرایت بیماری خواهد شد. گاهی نیز انتقال از طریق سرایت انجام می‌گیرد. در این حالت گرد و غبار حاوی عوامل بیماری‌زا در محیط وجود دارد که زمینه‌ساز بیماری انسان می‌شود. البته این روش در مورد حیوانات خانگی شیوع کمتری دارد. کودکان آسیب‌پذیرترین افراد در مورد بیماری‌های مشترک انسان و حیوان هستند زیرا سیستم ایمنی بدن آنها هنوز کامل نشده است. همچنین معمولاً کودکان مدت طولانی‌تری با حیوانات خانگی تماس دارند و بدون توجه دست‌ها را به دهان می‌برند. ضعف سیستم ایمنی سالمندان نیز می‌تواند عامل مهمی در ابتلای آنها به این بیماری‌ها باشد اما برای این که احتمال انتقال بیماری از حیوان به انسان کاهش یابد، لازم است چند نکته مهم مورد توجه باشد:

* پرهیز از کشیدن صورت روی بدن حیوان

* شستشوی دست ها بلافاصله پس از نوازش حیوان

* اجتناب از دست زدن به حیوانات ولگرد و غیر خانگی

* استفاده از لباس و دستکش مناسب در صورت ذبح دام (تب کریمه کنگو)

* جوشاندن شیر و مصرف نکردن فرآورده های لبنی غیر پاستوریزه (تب مالت)

* در صورت نیش پشه یا دیگر حشرات، شستشوی محل با آب و صابون

در صورتی که حیوان خانگی در منزل نگهداری می کنید، علاوه بر نکات ذکر شده چند توصیه دیگر را نیز جدی بگیرید:

* باز کردن مرتب پنجره ها برای جلوگیری از انتقال آلودگی های تنفسی

* ممانعت از حضور حیوان در آشپزخانه و هنگام طبخ غذا.

* اجتناب از لمس حیوان هنگام صرف غذا

* کنترل سلامت حیوان (یک بار در ماه از 2 تا 8 ماهگی، یک بار در سال پس از 8 ماهگی)